

HUR LÄSER VI DEN LOKALA MORGONTIDNINGEN IDAG?

ULRIKA ANDERSSON OCH LENNART WEIBULL

Läsningen av den tryckta morgontidningen har under 2000-talet präglats av en kraftig utförsbacke samtidigt som tidningarnas nätutgåvor har dragit till sig allt fler läsare (Bergström & Wadbring, 2010). Fortfarande dominerar morgontidningen på papper den samlade läsningen men brytpunkten för när papper- och nätläsning kommer att mötas ligger allt närmare i tiden, åtminstone givet att läsvanorna fortsätter att förändras i samma takt som hittills (Weibull, 2012b). Det är storstädernas morgon- och kvällstidningar som fått vidkännas de största nedgångarna, medan landsortspressen först på senare år i ökande grad har börjat tappa läsare (Wadbring & Hedman, 2011).

Trots fallande upplagesiffror präglas ändå den lokala morgonpressen av en anmärkningsvärd stabilitet. Tidningarna har visserligen moderniserats i både form och innehåll men deras grundprofil har knappast ändrats. Den lokala karaktären har snarast blivit mer markerad i konkurrensen med nationella medier av olika slag. Det förstärker bilden av den svenska landsortspressens dominerande ställning inom sina utgivningsområden. Det finns dock även tecken på att den lokala tidningen har problem att attrahera unga läsare (Weibull, 2012a).

Den sammantagna stabiliteten syns även i fråga om läsningen av de lokala tidningarnas innehåll. Tidigare studier pekar på att variationen över tid är relativt marginell för de flesta ämnesområden, även om undantag naturligtvis finns (Strid, 2005). Men precis som den generella läsningen varierar utefter demografiska faktorer såväl som individuella intressen och behov (jmf Andersson & Wadbring, 2008; Aroldi & Colombo, 2007; McQuail, 2005), så skiljer sig också människors intresse för tidningens olika redaktionella avdelningar beroende på var i livet de befinner sig (jmf Weibull, 1983).

Inom forskningen har läsmönstret för morgontidningar förklarats – och visualiserats – genom den så kallade *lästrappan*. Idén om en lästrappa tar sin utgångspunkt i antagandet att dagstidningsläsningen både tillgodoser människors behov av övergripande orientering i samhället och deras intresse för fördjupning i specifika områden (Weibull, 1983:310ff). Lästrappan skiljer mellan sådant redaktionellt material som kan karakteriseras som primärläsning och det material som kan beskrivas som tillvalsläsning. Primärläsningen baseras på ämnen som de allra flesta tidningsläsare tar del av och som bidrar till att ge publiken en orientering i aktuella händelser och skeenden i samhället. Det är inte nödvändigtvis den mest noggranna

läsningen utan har mer karaktären av skanning. Tillvalsläsningen bygger i sin tur på människors personliga intressen för olika saker. Det innehåll som kännetecknas av tillvalsläsning brukar normalt inte få några höga läsarsiffror i befolkningen som helhet, men karaktäriseras som regel av en hög läsintensitet bland de intresserade. Primärläsningen kan därför sägas vara utgångspunkten för majoriteten av läsarna, medan lästrappan sedan delar sig i olika trappor eller läsgrupper beroende på människors livssituation, position i samhället eller politiska intresse. Lästrappan kan också betraktas som den lokala nivån i ett större system av medier (Høst, 1991).

Teorin om lästrappan utvecklades i en tid då morgonpressen var det dominerande mediet vid sidan av nationell radio och tv. Idag ser medielandskapet helt annorlunda ut. Den fråga vi ställt oss är hur lästrappan fungerar i en tid präglad av ett mångfacetterat och i mångt och mycket digitalt medielandskap. Vilken är den lokala morgontidningens roll idag och hur påverkar det läsningen av innehållet? Mer specifikt handlar det om hur mycket eller litet människor läser av olika typer av innehåll i sin lokala morgontidning. Inledningsvis ligger fokus på hur den totala läsningen ser ut bland tidningsläsarna och hur publikens innehållspreferenser har varierat över tid. Därefter granskas hur läsningen skiljer sig mellan olika grupper i samhället. Likaså visas hur betydande skillnader i läsprofil framträder beroende på om publiken enbart tar del av tidningen i pappersform eller om den generella läsningen även omfattar tidningarnas nätupplagor. Avslutningsvis kopplas läsningen också till användningen av andra nyhetsmedier, alltså det vidare mediesystemet.

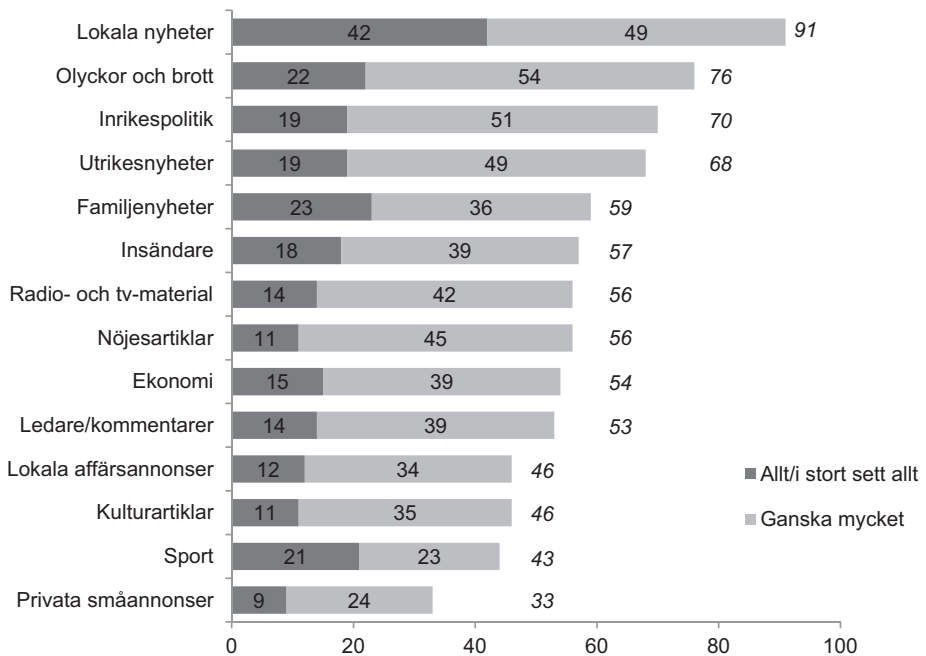
Utblick med ett lokalt perspektiv

Av tradition har svenska morgontidningar karakteriserats av en stark landsortspress där lokalsamhället och den lokala nyhetsrapporteringen har utgjort kärnan i tidningarnas dagliga verksamhet (Weibull, 2005; Hadenius, Weibull & Wadbring, 2011). Det finns visserligen enstaka tidningar som har huvudsakligt fokus på det nationella planet, men för de allra flesta kännetecknas bevakningen av det som händer på den lokala arenan i utgivningsområdet. Den lokala förankringen har också visat sig vara betydelsefull för människors val av morgontidning (Weibull & Kratz, 1995; Weibull, 1983). Samtidigt har landsortspressens fallande upplagor indikerat att det lokala kan ha blivit mindre viktigt i en värld som kännetecknas av ökad rörlighet (Weibull, 2012a).

Men förändringarna i omvärlden verkar ha mindre betydelse. Det är just de lokala nyheterna som människor i allmänhet uppger att de läser mest av i sin morgontidning. Drygt fyra av tio säger sig läsa i stort sett allt av den lokala nyhetsrapporteringen medan ytterligare fem av tio läser ganska mycket av samma material. Det innebär att drygt nio av tio läsare tar del av åtminstone ganska mycket av de lokala nyheterna i sin morgontidning (figur 1). Det ämne som läses i näst högst utsträckning är nyheter om olyckor och brott där 76 procent av läsarna uppger att de läser nästan allt alternativt ganska mycket av tidningens rapportering. På tredje

respektive fjärde plats hittas inrikespolitik och utrikesnyheter som läses av omkring 70 procent av publiken. Traditionell nyhetsrapportering om det lokala, nationella och globala samhället kan därmed beskrivas som själva kärnan i den morgontidningsläsande publikens innehållspreferenser och utgör också den grundläggande primärläsningen i lästrappan.

Figur 1 Andel som läser allt eller ganska mycket av olika tidningsinnehåll 2012 (procent)

Kommentar: Frågan lyder *Hur mycket brukar du normalt läsa av följande typer av innehåll i den lokala morgontidningen?* och svarsalternativen är *Allt/i stort sett allt*, *Ganska mycket*, *Inte särskilt mycket*, *Ingenting/nästan ingenting* samt *Vet ej*. Figuren baseras på de läsare en morgontidning minst 1 dag/vecka och som har uppgett svarsalternativen *Allt/i stort sett allt* eller *Ganska mycket*. Antalet svarspersoner är 1004.

Källa: Den nationella SOM-undersökningen 2012.

Efter de innehållstyper som avser den traditionella nyhetsrapporteringen följer ett kluster av redaktionella områden som kan beskrivas som något mer specialiserade, där drygt hälften av läsarna tar del av relativt mycket av det publicerade materialet. Det handlar här om områden som familjenyheter, insändare, radio- och tv-material, nöjesnyheter, ekonomi samt ledarmaterial.

Bland de minst lästa ämnena hittas lokala affärsannonser, kulturartiklar och sportnyheter, vilka lockar drygt fyra av tio läsare att ta del av mycket alternativt ganska mycket av innehållet. Allra minst läst är de privata småannonserna: ungefär en tredjedel av läsarna uppger att de läser åtminstone ganska mycket av detta inslag i tidningen.

Det bör nämnas att gränsdragningen mellan vissa ämneskategorier inte alltid är helt glasklar, något som potentiellt också kan påverka människors bedömning av den egna läsningen. Brott och olyckor som sker på den lokala arenan kan exempelvis uppfattas som lokala nyheter, medan olyckor som inträffar utomlands kan uppfattas som utrikesnyheter. På motsvarande sätt kan artiklar som av vissa individer uppfattas som nöjesnyheter, betraktas som kulturnyheter av andra. Människors individuella förståelse för de enskilda kategoriernas benämning är därför en faktor som behöver finnas med i åtanke vid tolkningen av resultaten.

Ytterligare en faktor som spelar roll för läsningen är hur mycket material tidningarna erbjuder av respektive kategori. Utrikesnyheter ges exempelvis normalt ett relativt begränsat utrymme i den lokala morgontidningen vilket möjliggör för fler att ta del av allt material, inte minst givet dess allmängiltiga karaktär. Samtidigt blir ett mer nischat område som kultur rimligen läst i något lägre utsträckning då det riktar sig till läsare med en specifik intresseprofil. Kombinationen av ämnets allmänintresse och det utrymme som ämnet ges har därför betydelse för dess läsvärde och påverkar dess position i lästrappan.

Även om svenska morgontidningar idag har ett betydligt bredare innehåll och omfattar fler genrer än tidigare så har publikens innehållspreferenser förändrats i relativt liten utsträckning under de senaste decennierna (jmf Weibull, 1983:290ff; Strid, 2005; Weibull & Nilsson, 2010). Läsningen som beskrivits ovan gäller visserligen för hösten 2012 men resultaten utgör också en huvudsaklig beskrivning av hur läsvanorna har sett ut både tio och tjugo år bakåt i tiden. Andelen tidningsläsare som uppger sig läsa det mesta eller ganska mycket av de lokala nyheterna har exempelvis legat stabilt runt 90 procent sedan mitten av åttiotalet (tabell 1). Motsvarande stabilitet noteras även för läsningen av olyckor och brott, utrikesnyheter, familjenyheter, sport och privata småannonser.

En ungefär samtidigt genomförd regional frågeundersökning som avsåg viktigheten hos olika innehållstyper i den lokala morgontidningen gav i stort sett samma mönster. Den visade dessutom att det skett tämligen små förändringar mellan 1987 och 2011 (Weibull, 2012a).

Tabell 1 Läsning av olika slags innehåll i den lokala morgontidningen 1986-2012 (procent)

	1986	1996	2000	2002	2004	2006	2012	Diff.
Lokala nyheter	87	90	89	92	91	87	91	5
Olyckor och brott	-	76	71	-	75	70	75	6
Inrikespolitik	-	-	-	61	-	61	71	10
Utrikesnyheter	60	68	63	-	64	60	69	9
Familjenyheter	-	63	57	61	60	57	60	6
Insändare	-	61	52	55	56	48	57	13
Radio-/tv-material	61	71	59	63	64	61	57	14
Nöjesartiklar	-	54	47	52	50	49	56	7
Ekonomi	-	-	42	48	39	41	55	16
Ledare/kommentarer	-	45	39	43	40	41	53	15
Lokala affärsannonser	-	-	50	52	50	43	46	9
Kulturartiklar	26	38	35	46	38	37	46	20
Sport	46	44	43	44	46	45	44	3
Privata småannonser	-	-	-	-	-	30	33	3

Kommentar: Frågan lyder *Hur mycket brukar du normalt läsa av följande typer av innehåll i den lokala morgontidningen?* och svarsalternativen är *Allt/i stort sett allt*, *Ganska mycket*, *Inte särskilt mycket*, *Ingenting/nästan ingenting* samt *Vet ej*. Siffrorna avser andelen som uppgett att de läser *Allt/i stort sett allt* eller *Ganska mycket* bland de som läser en morgontidning minst 1 dag/vecka. Antalet svarspersoner för de olika åren varierar mellan 1004-1597. Ett streck (-) innebär att frågan inte ställdes det året. Differensen anger skillnaden mellan högst och lägst uppmätta värde under perioden. Det bör observeras att nivåerna kan påverkas något av antalet kategorier som ingått i frågebatteriet respektive år (jmf Strid, 2005).

Källa: Den nationella SOM-undersökningen 1986-2012.

Stabiliteten i människors läsvanor beror framför allt på att innehåll som lokala nyheter, olyckor och brott, in- och utrikesrapportering i medierna tenderar att förändras mycket långsamt. Ett ämne som kultur utgör ett undantag i sammanhanget: på längre sikt har det istället kommit att bli mer öppet och lättillgängligt då många tidningar under 1990-talet valde att slå samman kultur- respektive nöjessidorna (Nilsson & Severinsson, 2001). Tidigare forskning har också kunnat notera fler satsningar på ekonomijournalistik under samma tidsperiod (Djerf-Pierre & Weibull, 2001; Nilsson & Severinsson, 2001) vilket är en tänkbar förklaring till publikens ökade intresse för detta ämne. Det kan också nämnas att de två toppar som utmärker sig för läsningen av ekonominyheter under 2002 respektive 2012 sammanfaller en sviktande konjunktur i Sverige, vilket tyder på att intresset för ekonominyheter tenderar att öka i samband med lågkonjunktur.

Tidningarnas radio- och tv-material har sedan mätningarna påbörjades för drygt 25 år sedan tillhört ett av de mest lästa ämnena. Under 2012 minskade dock läsningen något vilket i kombination med att andra ämnen stärkte sina positioner har inneburit att radio- och tv-materialet har förflyttats till läsningens mellanskikt (tabell

2). Den minskade läsningen är sannolikt knuten till en ökad tillgång till radio- och tv-nyheter samt tablåmaterial på internet, vilket minskar behovet av det tryckta material som återfinns i lokala morgontidningar. Ytterligare ett ämne som har tappat sin placering i rangordningen är sporten, ett ämne som av tradition har hittats i mellanskiktet men som 2012 tillhör de minst lästa ämnena. Här bör dock påpekas att det inte är läsningen som sådan som har förändrats över tid utan att läsningen av övriga ämnen har intensifierats och därigenom medfört att sportläsningen har halkat ner i rangordningen.

Tabell 2 De fem mest respektive minst lästa ämnena 2006 respektive 2012 (procent)

	2006	2012
Mest lästa	Lokala nyheter (87) Olyckor och brott (70) Radio-/tv-material (61) Inrikespolitik (61) Utrikesnyheter (60)	Lokala nyheter (91) Olyckor och brott (75) Inrikespolitik (71) Utrikesnyheter (69) Familjenyheter (60)
Minst lästa	Privata småannonser (30) Kulturartiklar (37) Ledare/kommentarer (41) Ekonomi (41) Lokala affärsannonser (43)	Privata småannonser (33) Sport (44) Kulturartiklar (46) Lokala affärsannonser (46) Ledare/kommentarer (53)

Kommentar: Frågan lyder *Hur mycket brukar du normalt läsa av följande typer av innehåll i den lokala morgontidningen?* och svarsalternativen är *Allt/i stort sett allt*, *Ganska mycket*, *Inte särskilt mycket*, *Ingenting/nästan ingenting* samt *Vet ej*. Siffrorna inom parentes avser andelen som uppgett att de läser *Allt/i stort sett allt* eller *Ganska mycket* bland de som läser en morgontidning minst 1 dag/vecka.

Källa: Den nationella SOM-undersökningen 1986-2012.

Tidningsläsningens fyra dimensioner

Tanken bakom lästrappan är att det finns vissa grundläggande dimensioner i människors läsmönster för en lokal morgontidning. I en faktoranalys på grundval av den nationella SOM-undersökningens data om lokal morgontidningsläsning 2012 framträder fyra tydliga dimensioner i läsningen av lokala morgontidningars innehåll. Den första dimensionen, *lokalsamhället*, präglas av ett tydligt fokus på ämneskategorier som familjenyheter, insändare, privata småannonser, lokala affärsannonser, lokala nyheter och olyckor och brott, med andra ord sådant redaktionellt material som främst är kopplad till det närliggande samhället (tabell 3). Som faktor präglas *lokalsamhället* av såväl fritidsrelaterade inslag som samhällsbevakning och dimensionen förklarar 24 procent av variansen i tidningsläsningen.

Den andra dimensionen, *politik och opinion*, har en tydlig nyhetsfokusering med inslag av opinionsbildning. Här domineras läsningen av inrikespolitik, utrikesnyheter, ekonomi, ledarmaterial och kultur. Om den förra dimensionen framför allt utmärkte sig genom sin lokala förankring så karakteriseras politik- och opinionsdimensionen av ett klart intresse för den nationella och globala arena. Dimensionen förklarar 19 procent av variansen i människors tidningsläsning.

De två sista dimensionerna berör i sin tur ämnesområden som är mer tydligt förknippade med fritid och underhållning, nämligen *nöje* respektive *sport*. Inom nöjesdimensionen domineras läsningen av nöjesnyheter och radio- och tv-material medan sportdimensionen präglas av just sportnyheter. De båda dimensionerna förklarar varför sig 10 respektive 9 procent av den totala variansen.

Tabell 3 Dimensioner i läsningen av den lokala morgontidningen 2012 (faktoranalys)

	Lokalsamhället	Politik och opinion	Nöje	Sport
Familjenyheter	.75	-.12	.16	.02
Privata småannonser	.75	-.15	.26	.01
Insändare	.75	.20	-.07	-.17
Lokala affärsannonser	.73	-.08	.24	.01
Lokala nyheter	.69	.21	.03	.07
Olyckor och brott	.65	.20	.15	.20
Inrikespolitik	.09	.86	.01	.00
Utrikesnyheter	-.09	.81	.15	.05
Ekonominyheter	.05	.71	-.06	.12
Ledare/kommentarer	.17	.63	-.15	-.41
Kulturartiklar	-.01	.47	.32	-.61
Nöjesartiklar	.21	.03	.86	-.01
Radio-/tv-material	.42	.00	.54	.08
Sport	.11	.21	.13	.76
Förklarad varians (procent)	24	19	10	9

Kommentar: Frågan lyder *Hur mycket brukar du normalt läsa av följande typer av innehåll i den lokala morgontidningen?* För faktoranalysen har Kaisers kriterium med varimaxrotation samt eigenvalue 1 använts. Analysen baseras på de respondenter som läser en morgontidning minst 1 dag/vecka.

Källa: Den nationella SOM-undersökningen 2012.

Precis som läsningen av de enskilda innehållskategorierna har förhållit sig stabil över tid så har dimensionerna i människors läsning sett ungefär desamma ut under de senaste decennierna. Jämförelser med studier från 1970- respektive 1980-talet

visar att det då liksom nu har varit lokalsamhället, politik och opinion respektive nöje och sport som framträtt som tydliga dimensionerna i människors uppgivna läsning (Weibull, 1983:314ff; se även Andersson, 2007).

Några intressanta mönster kan möjligen noteras. Exempelvis laddar kulturmaterial idag relativt högt även i nöjesdimensionen. Så var inte fallet i början av 1980-talet, vilket kan spegla den moderna kulturgenren som lägger samman traditionell kultur och debatt med populärkulturell nöjesbevakning. Radio-tv förefaller också ha flyttat sig från samhällsbevakning mot nöje, vilket troligen också reflekterar förändringar i journalistiken.

Lästrappan i olika samhällsgrupper

Precis som regelbundenheten i tidningsläsning varierar mellan olika samhällsgrupper så tenderar också innehållspreferenserna att variera mellan olika grupper; en del grupper uttrycker ett större intresserade för lokalsamhället medan andra ger uttryck för ett tydligare intresserade för nationell politik, opinion eller nöje. Bland kvinnor och män är det framför allt områden som sport, ekonomi, familj och kultur som skiljer läsningen åt. De största skillnaderna hittas i läsningen av sportnyheter, där två tredjedelar av alla män men endast var fjärde kvinna uppger sig läsa ganska mycket av innehållet: differensen mellan könen ligger här på 36 procentenheter (tabell 4). Män läser generellt också mer av ekonominyheter medan förhållandet är det motsatta för familjenyheter. Sambandet mellan kön och läsning är här mycket starka och också helt signifikanta. För tidningarnas mest lästa ämnesområde – lokala nyheter – förekommer dock inga skillnader mellan kvinnor och män, vilket tydliggör den stabila grund som detta innehåll utgör i den totala läsningen.

På samma sätt som ålder har visat sig vara en avgörande faktor för i vilken utsträckning en människa tar del av morgontidningar eller inte (Andersson & Wadbring, 2008) så spelar en människas ålder också roll för vilket slags innehåll han eller hon läser i sin lokala morgontidning. Lokala nyheter utgör basen i samtliga åldersgruppers läsning och artiklar om nyheter och brott kommer på en andra plats. Därefter delar sig lästrappan i olika steg beroende på vilken åldersgrupp som granskas: nöjesnyheter tillhör det tredje mest lästa ämnet bland individer upp till 29 år, 30–49-åringar föredrar i sin tur utrikesnyheter medan personer över 50 år helst läser artiklar om inrikespolitik (tabell 4).

Men trots att basen i människors läsning utgår från lokala nyheter och olyckor och brott så skiljer sig läsningens omfattning något mellan yngre och äldre läsare. Bland individer upp till 49 år uppger drygt 85 procent att de läser allt eller ganska mycket av de lokala nyheterna medan motsvarande andel bland personer över 50 år är knappa 10 procentenheter högre. På detta område har det dock skett relativt stora förändringar över tid. 2006 låg differensen mellan den yngsta och den äldsta åldersgruppens läsning av lokala nyheter på drygt 20 procentenheter (Andersson, 2007). Den stora skillnaden hittas i de ungas läsning, vilket har stärkts över tid.

Sannolikt beror det på att de unga läsare som tidigare har stått för den mer sporadiska läsningen har övergett den prenumererade morgontidningen till förmån för andra medieformer. De unga som idag väljer att läsa papperstidningen kan i viss mån därför karakteriseras mer genuint intresserade av den lokala morgontidningen.

Tabell 4 Läsning av olika typer av innehåll i den lokala morgontidningen 2012 efter kön och ålder (procent)

	Lokala nyheter	Olyckor/ brott	Inrikespolitik	Utrikesnyheter	Familjnyheter	Insändare	Radio & tv	Nöjesnyheter	Ekonominyheter	Ledare/kom.	Lokala affärsan.	Kulturnyheter	Sportnyheter	Privata småan.
<i>Samtliga</i>	91	75	71	69	60	57	57	56	55	53	46	46	44	33
<i>Kön</i>														
Kvinnor	92	79	66	65	71	62	59	62	41	51	53	54	27	39
Män	91	72	74	72	46	51	52	51	68	54	39	37	63	27
<i>Differens</i>	1	7	8	7	25	11	7	11	27	3	14	17	36	12
<i>Ålder</i>														
16-29 år	88	83	52	70	37	38	31	75	25	23	33	38	40	26
30-49 år	86	72	68	69	56	47	47	64	49	48	45	40	42	30
50-64 år	93	72	70	68	57	54	55	57	59	53	47	47	47	32
65-85 år	95	80	75	68	70	73	72	45	62	65	50	52	45	39
<i>Differens</i>	9	9	23	2	33	35	41	30	37	42	17	14	7	13

Kommentar: Frågan lyder *Hur mycket brukar du normalt läsa av följande typer av innehåll i den lokala morgontidningen?* Siffrorna avser de som har uppgett att de läser *Allt/i stort sett allt* eller *Ganska mycket* bland de som läser en morgontidning minst 1 dag/vecka. Differensen anger skillnaden mellan högst och lägst uppmätta värde. Genomsnittligt antal svarspersoner för kön är 526 samt 491 och för ålder 93, 272, 326 samt 329.

Styrkan i sambanden har testats genom Kendalls tau-c. Måttet går mellan -1 till +1 och anger styrkan respektive riktningen på sambandet. -1 innebär ett perfekt negativt samband medan +1 anger ett perfekt positivt samband. 0 anger att statistiska samband saknas. Signifikanta samband för **KÖN**: Inrikespolitik .23, Familj -.30***, Insändare -.15***, Ekonomi .31***, Sport .43***, Radio/tv -.11***, Nöjesnyheter -.14***, Lokala affärsannonser -.16***, Kulturnyheter -.17***, Privata småannonser -.11***; **ÅLDER**: Lokala nyheter .15***, Inrikespolitik .10***, Radio/tv .23***, Nöje -.14***, Familj .17***, Insändare .22***, Lokala affärsannonser .11***, Ledare/kommentarer .22***, Ekonomi .15***, Kultur .10***, Privata småannonser .10***.

*** $p < 0,001$

Källa: Den nationella SOM-undersökningen 2012.

De ämnesområden där skillnaderna i läsning är som störst mellan de olika åldersgrupperna är ledarartiklar, radio och tv-material, ekonominyheter, insändare samt familjenyheter. I samtliga fall gäller att läsningen successivt ökar tillsammans med åldern. För ledarmaterialet gäller exempelvis att 23 procent av läsarna upp till 29 år tar del av detta innehåll medan motsvarande andel bland läsare över 65 år är 65 procent; en skillnad om 42 procentenheter. För ekonomi, insändare och familjenyheter ligger differensen på cirka 35 procentenheter. Generellt tenderar intresset för det lokala samhället att öka med ålder vilket också återspeglas i en ökad läsning av de innehållskategorier som är knutna till detta, en tendens som varit tydlig också bakåt i tiden (jmf Andersson, 2007; Weibull, 1983).

En trend som däremot inte varit lika synlig tidigare är den stora differensen i yngre och äldres läsning av radio- och tv-material. 2006 var differensen mellan de yngsta och de äldsta 10 procentenheter, att jämföra med 41 procentenheter 2012 (jmf Andersson, 2007). Tillgång till tv-tablåer i realtid på nätet och en ökad användning av tv/radio-on-demand-tjänster bland yngre har här rimligen spelat en avgörande roll för det tryckta radio- och tv-materialets signifikant förlorade betydelse för unga läsare. Förekomsten av ett mångfacetterat och digitalt medielandskap har således haft en avgörande betydelse för just detta innehåll i de lokala morgontidningarna.

Även om det förekommer en hel del tydliga skillnader i läsningen beroende på ålder så finns det också ämnesområden där läsprofilen är densamma bland såväl unga som bland medelålders och äldre läsare; sportnyheter och utrikesnyheter. Men även om det i just dessa fall inte syns några skillnader mellan åldersgrupperna, är den generella tendensen trots allt att unga tar del av morgontidningens innehåll i lägre omfattning än äldre. Att läsningens omfattning i de flesta fall ökar med åldern är sannolikt en följd av ett växande intresse för omvärlden och mer stabila levnadsvanor – och bland de äldsta också mer tid till förfogande (jmf Weibull, 2012b).

Lästrappan tar sig också olika uttryck när bakgrundsfaktorer som utbildning, boendeort, samhällsintresse och användning av nätmorgontidningar tas med i analysen. Lågutbildade läser exempelvis i högre utsträckning ämnesområden som på olika sätt fokuserar på lokalsamhället, så som lokala nyheter, olyckor och brott, familjenyheter, insändare och olika former av annonser, medan högutbildade är mer benägna att läsa nyheter om politik, utrikesnyheter och kultur (tabell 5).

En viktig skiljelinje framträder även mellan människor som bor i storstäder och främst tar del av storstadsmorgonpress och människor som bor i andra delar av landet och läser lokala morgontidningar. Visserligen gäller det som föreställningen om lästrappan förutsätter – att lokala nyheter drar till sig det största intresset, men det råder drygt 10 procentenheters differens mellan storstadsbor och läsare i övriga landet. De största skillnaderna hittas emellertid i läsningen av det mer service- och informationsinriktade materialet i form av familjenyheter, lokala affärsannonser och privata småannonser. Här är differensen mellan grupperna runt 30 procentenheter. I likhet med högutbildade uppvisar individer i storstadsområdena ett större intresse för det innehåll som är knutet till politik och samhälle, ett resultat

Tabell 5 Läsning av olika typer av innehåll i den lokala morgontidningen 2012 efter utbildningsnivå, boendeort, politiskt intresse och nätläsning (procent)

	Lokala nyheter	Olyckor/ brott	Inrikespolitik	Utrikesnyheter	Familjenyheter	Insändare	Radio & tv	Nöjesnyheter	Ekonominyheter	Ledare/kom.	Lokala affärsan.	Kulturnyheter	Sportnyheter	Privata småan.
<i>Samtliga</i>	91	75	71	69	60	57	57	56	55	53	46	46	44	33
<i>Utbildning</i>														
Låg/Medellåg	95	83	60	57	68	66	63	57	49	44	57	37	53	45
Hög/Medelhög	88	67	78	78	50	48	49	56	59	60	36	54	37	21
<i>Differens</i>	7	16	18	21	18	18	14	1	10	16	21	17	16	24
<i>Boendeort</i>														
Storstad	81	58	79	79	33	37	46	57	55	63	21	59	40	8
Icke-storstad	93	78	68	66	64	60	58	57	54	51	51	44	45	38
<i>Differens</i>	12	20	11	13	31	23	12	0	1	8	30	15	5	30
<i>Politiskt intresse</i>														
Politiskt ointresserad	93	81	45	50	69	59	63	63	35	31	58	32	45	45
Politiskt intresserad	90	72	86	80	52	55	52	53	67	66	39	55	44	25
<i>Differens</i>	3	9	41	30	17	4	11	10	32	35	19	23	1	20
<i>Nätläsning morgontidning¹</i>														
Icke-nätläsare	90	76	64	63	62	56	59	55	48	49	47	43	44	35
Nätläsare	85	68	78	79	40	46	40	53	62	52	37	48	43	20
<i>Differens</i>	5	8	14	16	22	10	19	2	14	3	10	5	1	15

Kommentar: Frågan lyder *Hur mycket brukar du normalt läsa av följande typer av innehåll i den lokala morgontidningen?* Siffrorna avser de som uppgett att de läser *Allt/i stort sett allt* eller *Ganska mycket* bland de som läser en morgontidning minst 1 dag/vecka. Differensen anger skillnaden mellan högst och lägst uppmätta värde. Genomsnittligt antal svarspersoner för utbildning är 488 samt 513, för boendeort 160 samt 843, för politiskt intresse 597 samt 394 och för nätläsning morgontidning 340 samt 846. ¹ Med nätläsning morgontidning avses läsning av nätversionen av någon svensk morgontidning minst 1 dag/vecka.

Styrkan i sambanden har testats genom Kendalls tau-c, se vidare tabell 4. Signifikanta samband för **UTBILDNING:** Lokala nyheter -.16***, Olyckor/brott -.20***, Inrikespolitik .20***, Utrikesnyheter .21***, Familjenyheter -.26***, Insändare -.21***, Radio/tv -.22***, Ekonomi .10***, Ledare/kommentarer .15***, Lokala affärsannonser -.26***, Sport -.21***, Kultur -.18***, Privata småannonser -.33***; **BOENDEORT:** Lokala nyheter .12***, Olyckor/brott .12***, Familjenyheter .19***, Insändare .14***, Lokala affärsannonser .20***, Privata småannonser .23***; **POLITISKT INTRESSE:** Olyckor/brott -.12***, Inrikespolitik .56***, Utrikesnyheter .33***, Familjenyheter -.21***, Radio/tv -.13***, Nöje -.12***, Ledare/kommentarer .39***, Ekonomi .35***, Lokala affärsannonser -.19***, Kultur .26***, Privata småannonser -.23***; **NÄTLÄSNING:** Lokala nyheter -.12***, Inrikespolitik .14***, Utrikespolitik .16***, Familjenyheter -.21***, Insändare -.13***, Radio/tv -.20***, Ekonomi .12***, Lokala affärsannonser -.12***, Privata småannonser -.17***.

*** $p < 0,000$.

Källa: Den nationella SOM-undersökningen 2012.

som dels beror på att andelen högutbildade är högre i storstadsområdena, dels på att storstadsmorgontidningarna innehåller mer av denna typ av innehåll; medan den lokala rapporteringen utgör huvudsakligt fokus för landsortstidningarna, har storstadsmorgonpressen generellt en mer omfattande bevakning av inrikespolitiska och internationella angelägenheter samt ekonomi och kultur (Nilsson & Weibull, 2005; Nilsson & Severinsson, 2001). Den tredje och kanske viktigaste faktorn är emellertid att morgontidningsläsningen är klart mindre i storstäderna än i landsorten, vilket sannolikt innebär att det blir en annan läsargrupp. Inte heller detta är något nytt och det har ofta diskuterats om de tidningar som utges i storstäderna verkligen kan beskrivas som lokala morgontidningar (Høst, 1991).

Flera studier har visat att konsumtion av nyheter i dagstidningar generellt samspelar med graden av politiskt intresse och samhällsengagemang hos individen (jmf Lauf, 2001; Shah, McLeod & Yoon, 2001; McLeod, Scheufele & Moy, 1999), ett samband som även framträder i den nationella SOM-undersökningen. Människor som uppger sig ha ett allmänt stort intresse för politiska frågor är mer benägna att läsa artiklar som rör politik och samhälle medan människor med mindre grad av politiskt intresse i större utsträckning intresserar sig för lokalsamhället och nöjesfären (tabell 5). Störst differens i de båda gruppernas läsning återfinns i nyheter om inrikespolitik där 86 procent av de politiskt intresserade läsarna och 45 procent av de politiskt ointresserade läser allt eller åtminstone ganska mycket av innehållet: en differens om drygt 40 procentenheter. Den minsta differensen hittas i läsningen av sportnyheter, lokala nyheter och insändare, där läsningen i stort är densamma oavsett politiskt intresse.

Ytterligare en faktor som har viss betydelse för läsningen av olika slags innehåll är huruvida läsarna enbart tar del av pappersmorgontidningen eller om de också läser nätmorgontidningar. I tabellen ovan används begreppen nätläsare respektive icke-nätläsare för att särskilja de som läser någon morgontidning på nätet minst 1 dag per vecka och de som aldrig eller mer sällan läser nätmorgontidningarna. Analysen visar att nätläsarna i högre utsträckning tar del av nyheter om ekonomi, inrikespolitik och utrikesfrågor relativt icke-nätläsarna (tabell 5). De senare läser i sin tur mer av familjenyheter, insändare, radio- och tv-material samt annonsmaterial jämfört med nätläsarna. Nätläsarna uppvisar därmed ett generellt större intresse för den yttre omvärlden medan det lokala och nära spelar större roll för de som enbart läser papperstidningen.

En regressionsanalys över vilka faktorer som spelar störst roll för läsningen visar att utbildning tillsammans med kön och boendeort har avgörande betydelse för den dimension som i den tidigare faktoranalysen (se tabell 3) benämnts som lokalsamhället. Det innebär konkret att intresseprofilen som motsvarar denna dimension ökar om individen är lågutbildad, kvinna respektive bor på landsbygden eller i mindre tätorter (tabell 6). För dimensionen politik och opinion är det primärt graden av politiskt intresse som spelar roll, där individer som i allmänhet har ett stort intresse

för politik är mest benägna att läsa nyheter som rör exempelvis inrikespolitik och utrikesnyheter. Sportdimensionen förklaras i sin tur av kön, vilket konkret innebär att män läser betydligt mer sport än kvinnor, men också av utbildning (lågutbildade) och ålder (yngre).

Tabell 6 Regressionsanalys över faktorer som förklarar innehållsläsningens dimensioner 2012 (betavärde)

	Lokal-samhället	Politik och opinion	Nöje	Sport
Kön	.23 ***	-.17 ***	.08 **	-.42 ***
Ålder	-.18 ***	-.15 ***	.12 **	.13 ***
Utbildning	.25 ***	-.13 ***	.02	.12 ***
Boendeort	.23 ***	-.09 **	-.05	.05
Politiskt intresse	.06 **	-.39 ***	.07 **	.12 ***
Nätläsning morgontidning	.06 **	-.10 **	.02	.02
<i>Modellens förklaringsvärde (adjusted R²)</i>	27	29	3	21

Kommentar: Dimensionerna som används för analysen baseras på den tidigare faktoranalysen i tabell 3. Analysen som helhet baseras på de respondenter som läser en morgontidning minst 1 dag/vecka. ** $p < 0,050$ *** $p < 0,001$.

Källa: Den nationella SOM-undersökningen 2012.

Den dimension där regressionsmodellens förklaringsvärde är som lägst är nöjesdimensionen. Här framträder ålder som den huvudsakliga förklaringsvariabeln men dess styrka är betydligt lägre än de primära förklaringsfaktorerna i övriga modeller (tabell 6). Det är rimligt att anta att det finns andra individfaktorer än de som tagits upp inom ramen för den här analysen som förklarar intresset för att ta del av nyheter och annat redaktionellt material som faller inom denna dimension. Att åldersvariabeln i sig inte slår igenom mer i analysen beror på att variabeln faller ut på olika sätt för de båda enskilda ämnesområdena nöjesnyheter respektive radio- och tv-material; medan unga läser mer av nöjesnyheter, tar äldre i högre utsträckning del av radio- och tv-materialet, en situation som också påverkar styrkan i ålder som förklaringsfaktor.

En förlängd lästrappa

I artikelns inledning beskrevs den grundläggande strukturen i lästrappan där tidningspublikens primärläsning kompletteras av tillvalsläsning efter individuella behov och intressen (jmf Weibull, 1983:310ff). Analysen visar att det fortfarande är lokala

nyheter som utgör basen i läsningen, i betydelsen av att det är det ämne som läses i högst utsträckning av alla tidningsläsare oavsett bakgrund. Det fortsatta steget, tillvalsläsningen, finns även det kvar men det är helt klart så att avståndet mellan olika gruppers läsning har kommit att bli något mindre under 2000-talet, vilket i viss mån beror på att läsningen som sådan har stärkts genom att de mindre trogna läsargrupperna successivt har fallit ifrån och lämnat kvar en mer intresserad publik (Shehata & Wadbring, 2012; Weibull, 2012a).

Samtidigt som steget till tillvalsläsningen förefaller ha blivit mindre tycks det också vara så att andra nyhetsmedier bidrar till lästrappans utseende. Sedan lästrappan introducerades inom forskningen har medielandskapet vuxit från att något förenklat omfatta public service-medier och prenumererade respektive lösnummerförsålda papperstidningar till att också inkludera kommersiell etermedia, nättidningar och mobila nyhetstjänster (Hadenius, Weibull & Wadbring 2011).

En regressionsanalys visar att de fyra ämnesdimensioner som tidigare visat sig i människors samlade läsning också har tydliga kopplingar till nyhetsanvändning i andra medier. Den som är intresserad av lokalsamhället lyssnar exempelvis i högre utsträckning på lokalnyheter i någon av Sveriges Radios P4-kanaler (tabell 7). Även TV4:s nyhetssändningar och kvällspressen finns med som en viktig nyhetskanal som står i stark relation till denna dimension. Däremot är intresset inte så stort för att läsa morgontidningens nätupplaga eller lyssna på riksnyheter i Sveriges Radio. För dimensionen politik och opinion syns starka samband för framför allt Sveriges Televisions riksnyhetssändningar men i viss mån också för radions Ekonyheter och nätmorgontidningen. Kvällspressen spelar viss roll i nöjesdimensionen medan den utgör en högst central medieform i sportdimensionen. Det bör nämnas att kvällspress här avser både papper- och nätutgåvan. När de båda utgåvorna delas upp var för sig försvinner förklaringskraften både i nöjes- respektive sportdimensionen, vilket innebär att det är den samlade läsningen som är av betydelse i sammanhanget. Ytterligare plattformar som kan tänkas ge utslag i sportdimensionen är läsning via mobil eller läsplatta. Dessa frågor har av mättekniska skäl dock inte gått att analysera i samband med innehållsläsningen.¹

Det mönster som framträder är att de två nyhetsdimensionerna – den lokala och den politiska som i stor utsträckning avser nationella nyheter har ett nära samband med radions och televisionens nyhetskanaler. Det enda något överraskande mönstret är att SVT-kanalerna inte verkar vara kopplade till den lokala dimensionen. Att nöjesdimensionen i den lokala morgontidningsläsningen har visst samband med kvällstidningsläsningen och inte med allmänna nyheter är väntat, liksom att sportdimensionen hänger samma med kvällspressläsning och lyssnande på Sveriges radios sportkanal P4. De två kommersiella tv-kanalerna faller i analysen ut på ett i stort förväntat sätt. Kanal 5 har samband med nöjesdimensionen, medan TV3 har ett negativt samband med politikdimensionen.

Tabell 7 Regressionsanalys över lästrappans koppling till andra medier 2012 (betavärde)

	Lokal- samhället	Politik och opinion	Nöje	Sport
Nätmorgontidning	-.16 ***	.16 ***	-.03	-.03
Kvällspress ¹	.06	.07	.09 **	.27 ***
Riksenheter SVT ²	.02	.32 ***	.02	-.05
Riksenheter TV4 ³	.10 **	.01	.06	.09
Regionala nyheter SVT	.06	-.05	-.04	.03
Lokalnyheter TV4	.10 **	-.04	-.01	-.06
Ekonyheter SR	-.09 **	.15 ***	-.02	-.10 **
Lokalnyheter SR P4	.24 ***	-.08 **	-.01	.13 ***
TV3	.07	-.14 **	-.08	-.04
Kanal5	.06	.01	.14 **	.12
<i>Modellens förklaringsvärde (adjusted R²)</i>	19	16	2	11

Kommentar: Dimensionerna som används för analysen baseras på den tidigare faktoranalysen i tabell 3. Analysen som helhet baseras på de respondenter som läser en morgontidning minst 1 dag/vecka.

¹Kvällspress omfattar både läsning på papper och nät. ²Riksenheter i SVT omfattar Aktuellt/Rapport samt morgonnyheter. ³Riksenheter TV4 omfattar Nyheterna samt Nyhetsmorgon.

** $p < 0,050$ *** $p < 0,000$.

Källa: Den nationella SOM-undersökningen 2012.

Traditionell morgontidning i ny medievärld

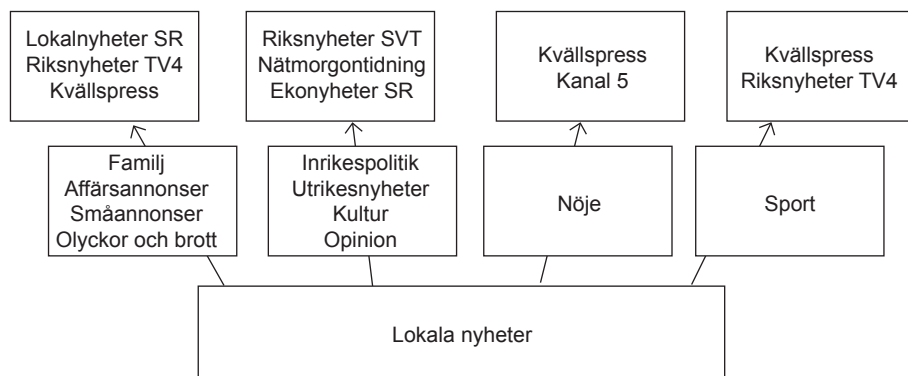
En ofta återkommande formulering i medielitteraturen är att landsortspressen fungerar som ryggraden i det svenska massmediesystemet. Den internationella statistiken visar att dagstidningsläsningen i Norden fortsatt ligger på en mycket hög nivå. Men många av dessa observationer är hämtade från 1980-talet, då upplagekurvorna fortfarande pekade uppåt. Sedan dess har andelen morgontidningsläsare fallit med mer än 20 procentenheter. Även om morgonpress på papper för de flesta svenskar fortfarande är en av de viktigaste nyhetskanalerna är det uppenbart att tidningarna är trängda av olika slags medier och tidningsföretagen prövar aktivt olika digitala alternativ för att hålla kvar särskilt de unga läsarna.

I 1970- och 1980-talets publikforskning karaktäriserades den lokala morgontidningen som ett slag bas i medieanvändningen i de nordiska länderna. Det talades om ett slags paraplysystem där de lokala tidningarna utgjorde grunden. De kunde byggas på med regionala och nationella medier, där de senare som regel var public serviceradio och -tv (Weibull, 1983, 1995; Höst, 1991). Också inom den lokala

tidningen fanns det basinnehåll som i princip alla läsare tog del av och ett tillval där läsningen styrdes av människors specialintressen. Utgångspunkten för vår studie har varit att pröva om den modellen även är hållbar i det nya medielandskapet.

Vår slutsats är att läsningen av den lokala morgontidningen även idag i stor utsträckning kan karaktäriseras som ett förhållande mellan en primärläsning – ett innehåll som nästan alla tar del av – och en tillvalsläsning beroende på individuella intressen. Mönstret är på flera punkter anmärkningsvärt stabilt över tid. Lokala nyheter, olyckor/brott och delvis inrikesnyheter är grunden för de yngres och äldres gemensamma lästrappa. I övrigt sker ett val efter livssituation och intresse. Också det fortsatta tillvalet i mediasystemet är i linje med tidigare analyser.

Figur 2 Läsmonster och mediepreferenser bland olika läsare av lokal morgonpress 2012

Frågan är hur stabiliteten i läsningen ska förstås. Det första som måste konstateras är att stabiliteten gäller *inom* gruppen av lokala morgontidningsläsare. Det är de som läser morgontidningen regelbundet som uppvisar sådana läsmönster, en grupp som idag är klart mindre än för ett par decennier sedan. Samtidigt pekar även andra studier på det är samma innehåll som uppfattas som viktigt i en lokal morgontidning även bland dem som inte är regelbundna läsare (Weibull, 2012a). Det finns således en klar förväntan på den lokala morgontidningens innehåll. Tolkningen att människors lokala intresse skulle ha förlorat sin betydelse verkar inte heller stämma.² Mycket tyder på att de som inte är regelbundna läsare ändå på ena eller andra sättet orienterar sig genom lokala tidningar eller tidningssajter.

Vad det betyder för framtiden är svårare att avgöra. En viktig iakttagelse är emellertid att de två huvuddimensionerna i lästrappan – det lokala och det politiska – hänger samman med nättidningsläsning. Ett möjligt scenario kan därför vara att läsmönstret kan flyttas över till den digitala världen i form av tidningsläsning i mobil och på läsplatta.

Noter

- ¹ Frågorna om användning av mobiltelefon/läsplatta i nyhetssammanhang är ställd i ett annat undersökningsformulär än frågan om innehållsläsning. Se vidare metodkapitlet i denna volym.
- ² På en annan fråga i den nationella SOM-undersökningen 2012 fick de svars-personer som tvekat om sin morgontidningsprenumeration ange olika skäl. Alternativet att det var för mycket lokalt innehåll fick i stort sett inget stöd (jfr inledningskapitlet i denna volym).

Referenser

- Aroldi, Piermarco & Fausto Colombo (2007). "Generational belonging and media-escape in Europe", *Journal of Social Science Education* 1(6): 34-44.
- Andersson, Ulrika (2007). "Lokala nyheter morgontidningarnas starka kort", i Sören Holmberg & Lennart Weibull (red), *Det nya Sverige*. Göteborg: SOM-institutet vid Göteborgs universitet.
- Andersson, Ulrika & Ingela Wadbring (2008). "Användningen av medier i förändringens tidevarv", i Håkan Hvitfeldt & Gunnar Nygren (red), *På väg mot medievärlden 2020*. Lund: Studentlitteratur.
- Bergström, Annika & Ingela Wadbring (2010). "Nya tidningsformer – konkurrenter eller komplement?", i Sören Holmberg & Lennart Weibull (red), *Nordiskt ljus*. Göteborg: SOM-institutet vid Göteborgs universitet.
- Djerf-Pierre, Monika & Lennart Weibull (2001). *Spegla, granska, tolka*. Stockholm: Prisma.
- Hadenius, Stig, Lennart Weibull & Ingela Wadbring (2011). *Massmedier*. Stockholm: Ekerlids förlag.
- Høst, Sigurd (1991). "The Norwegian Newspaper System", i Helge Rønning & Knut Lundby (red), *Media and Communication. Readings in Methodology, History and Culture*. Oslo: Norwegian University Press.
- Lauf, Edmund (2001). "Research Note: The Vanishing Young Reader. Socio-demographic Determinants of Newspaper Use as a Source of Political Information in Europe, 1980-98", i *European Journal of Communication*, 16(2): 233-43.
- McLeod, Jack M, Dietram A Scheufele & Patricia Moy (1999). "Community, Communication, and Participation: The Role of Mass Media and Interpersonal Discussion in Local Political Participation", i *Political Communication*, 16(3): 4-87.
- McQuail, Denis (2005) *McQuail's Mass Communication Theory*. London, Thousand Oaks, New Delhi: Sage Publications.
- Nilsson, Åsa & Ronny Severinsson (2001). *Trender och traditioner i svensk morgonpress 1987-1999*. Göteborg: Dagspresskollegiet vid Göteborgs universitet.

- Nilsson, Åsa & Lennart Weibull (2005). "Medier eller innehåll", i Sören Holmberg & Lennart Weibull (red) *Lyckan kommer, lyckan går*. Göteborg: SOM-institutet vid Göteborgs universitet
- Shah, Dhavan V, Jack M. McLeod & So-Hyang Yoon (2001). "Communication, Context and Community: An Exploration of Print, Broadcast and Internet Influences", i *Communication Research*, 28(4): 464-506.
- Shehata, Adam, Wadbring, Ingela (2012). "Allt fler står utanför nyhetsvärlden", i Sören Holmberg, Lennart Weibull & Henrik Oscarsson (red), *Lycksalighetens ö*. Göteborg: SOM-institutet vid Göteborgs universitet.
- Strid, Jan (2005). "Läst och viktig", i Annika Bergström, Ingela Wadbring & Lennart Weibull (red), *Nypressat. Ett kvartssekel med svenska dagstidningsläsare*. Göteborg: Institutionen för journalistik och masskommunikation vid Göteborgs universitet.
- Wadbring, Ingela & Ulrika Hedman (2011). "Ökad polarisering i morgontidningsläsningen", i Sören Holmberg, Lennart Weibull & Henrik Oscarsson (red), *Lycksalighetens ö*. Göteborg: SOM-institutet vid Göteborgs universitet.
- Weibull, Lennart (1983). *Tidningsläsning i Sverige*. Stockholm: Liber Förlag.
- Weibull, Lennart (1995). "Det lokala tidningsvalet", i Lennart Weibull & Charlotta Kratz (red), *Tidningsmiljöer. Dagstidningsläsning på 1990-talet*. Göteborg: Institutionen för journalistik och masskommunikation vid Göteborgs universitet.
- Weibull, Lennart (2005). "Sverige i tidningsvärlden", i Annika Bergström, Ingela Wadbring & Lennart Weibull (red), *Nypressat. Ett kvartssekel med svenska dagstidningsläsare*. Göteborg: Institutionen för journalistik och masskommunikation vid Göteborgs universitet.
- Weibull, Lennart (2012a). "Den lokala morgontidningen idag igår och imorgon", i Lennart Nilsson, Lars Aronsson & PO Norell (red), *Värmländska landskap*. Karlstad: Karlstad University Press.
- Weibull, Lennart (2012b). "Vad händer med de tryckta dagstidningarna?", i Annika Bergström & Jonas Ohlsson (red), *Medborgarna och välfärden. Samhälle, opinioner och medier i Västsverige*. Göteborg: SOM-institutet vid Göteborgs universitet.
- Weibull, Lennart & Charlotta Kratz (1995). *Tidningsmiljöer. Dagstidningsläsning på 1990-talet*. Göteborg: Institutionen för journalistik och masskommunikation vid Göteborgs universitet.
- Weibull, Lennart & Åsa Nilsson (2010). "Four Decades of European Newspapers: Structure and Content", i Jostein Gripsrud & Lennart Weibull (red), *Media, Markets & Public Spheres. European Media at the Crossroads*. Bristol, UK, Chicago: Intellect Books.